

HARMONIE

1. Jiří Habart

20.05.2024 Harmonie - Milan Bátor

strana: 44

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** divadle (3); Jakuba (2); Kleckera (2); moravskoslezském (2); Národním (2); Habart; Habarta; Jiří; Jiřího; NDM; Ostravské

Investice do soutěží se vyplatí

Na svůj pražskojarní debut 21. května se chystá dirigent **Jiří Habart**. Dirigoval již zvučné světové i domácí orchestry, v současnosti působí v **Národním divadle moravskoslezském**. A vedle taktovky bere do rukou i housle.

* Na housle jste údajně začal hrát až ve dvanácti letech. Není to pozdě?

Odjakživa jsem k muzice velmi tíhnul, ale jelikož nepocházím z hudební rodiny, tak mi nikdo nechtěl věřit, že vášně pro housle je vážná věc. Nejprve jsem si sehnal starý nástroj od sousedů a učil se sám, poté mě učila jedna moje známá a tak to šlo dále, až mi doma řekli, tak si na tu "zušku" běž. A protože jsem byl v šesté třídě a nic kromě hudby mě nebavilo a upřímně ani moc nešlo, věděl jsem, že musím urychleně ona houslová léta dohnat. Cvičil jsem dobrovolně několik hodin denně a podařilo se mi nejen dostat na konzervatoř do Kroměříže, ale umístit se i v celostátním kole soutěže základních uměleckých škol. Kroměřížská konzervatoř je úžasná škola v nádherném městě a jsem velmi rád za ta léta dospívání strávená zrovna tam.

* Na konzervatoři jste studoval hru na housle, nebo dirigování? Kdy přišel ten zlom, že se z houslisty **Jiřího Habarta** stal dirigent?

Vystudoval jsem klasické housle u vynikajícího pedagoga Karla Janečka, vnuka zakladatele legendární továrny na motocykly JAWA. Patřil jsem k jeho posledním absolventům a dal mi nejen skvělou výbavu houslové techniky, kterou zdědil od svého pedagoga Josefa Muziky a ten zase přímo od Otakara Ševčíka, ale i životní moudra, rady a úžasné vzpomínky. Byl mi velmi drahý a dodnes na něj s láskou a úctou vzpomínám. Když jsem se mu před maturitou zmínil, že mě to táhne spíše k dirigování, čekal jsem, že zbrunátní hněvem. Ale on mě naopak podpořil, ihned zvedl telefon a zavolal svému příteli, dirigentu Radomilu Eliškovi. A jak bylo jeho zvykem, vzápětí mu nakázal: "Musíš toho kluka naučit dirigovat!" Tak jsem se vydal do Prahy na hodinu. S dirigováním jsem si potom pohrával v soukromých lekcích, protože na konzervatoři se tento obor nevyučoval. To, že se tomuto řemeslu chci věnovat, jsem cítil už mnohem dříve, ale chtěl jsem poctivě dodělat housle. Dnes jsem tomu rád, dodnes z nich čerpám a občas si na ně zahraji.

* Další léta jste strávil na Janáčkově akademii múzických umění v Brně pod vedením dirigentů **Jakuba Kleckera**, Tomáše Hanuse a sbormistryně Blanky Juhaňákové. Inspiroval vás někdo výrazněji?

I když jsem ze začátku zvažoval, jestli jít na HAMU do Prahy, nakonec jsem se rozhodl přihlásit do Brna a nelituji toho! Měl jsem obrovské štěstí na pedagogy. Po přijetí jsem se dozvěděl, že hlavní obor budu studovat pod vedením zkušeného dirigenta **Jakuba Kleckera**, a tak jsem se stal jeho prvním absolventem. Od něj jsem načerpal poctivé řemeslo, manuální techniku a zejména zkušenosti, jak se vypořádat s operou. Sbormistrovství na JAMU tehdy začala nově vyučovat paní profesorka Blanka Juhaňáková a to člověku opět otevřelo jiné obzory: vnímání pěvecké linky a její speciality, práce levé výrazové ruky... Do třetice jsem si v magisterském studiu zažádal o možnost být také studentem dirigenta Tomáše Hanuse, který se sice v Brně vyskytoval minimálně, ale když přijel, vždy si na mě našel čas nebo jsem za ním letěl do Cardiffu. Tomáš Hanus se mi snažil otevřít obzor vnímání dirigování tak, jak se očekává v zahraničí. Uměl popsat přesně, v čem mám nedostatky, kde je potřeba se uvolnit, co gestem sdělit a jak to ukázat. Každá z těchto osobností mi dala něco jiného, jsem jim vděčný a rád na ně vzpomínám. Za důležitou součást studia považuji také možnost pracovat v komorní opeře JAMU, kde jsme všichni získali první zkušenosti, jak to v opeře chodí, a dnes to považuji za to nejceněnější, co jsem na škole zažil.

* V Brně jste realizoval své první zajímavé operní projekty spojené s komorní operou JAMU a festivalem Janáček Brno 2018. Někde tady se zrodilo vaše pouto k opeře. Které zkušenosti z té doby považujete pro svůj další umělecký vývoj za podnětné a směřovatné?

Ještě před vystoupením na festivalu Janáček Brno jsem měl možnost nastudovat inscenaci Impresario v koncích od Domenica Cimarosy. Byla to ohromná legrace a velmi vydařená inscenace po všech stránkách. Dále jsme s režisérem Markem Mokošem spolupracovali na Gluckově opeře Orfeus a Eurydika. Obě starší opery mě velmi naplňovaly a práce nad nimi byla obohacující a mnohému mě naučila. Nicméně mé pouto k opeře se zrodilo už dávno předtím souběžně s hrou na housle a komorní opera JAMU byla ideální příležitostí, jak se rozvíjet v tomto žánru. Rád také vzpomínám na bakalářský absolventský koncert s Filharmonii Brno, díky němuž jsem byl zván v nadcházejících sezonách filharmonie ke spolupráci. Tento koncert tedy považuji za pomyslný malý mezník.

* Obrátme pozornost k dirigentské technice. Dostanete partituru, kterou jste v životě neviděl. Jak začínáte a co musí proběhnout,

než se postavíte před orchestr s jasnou vizí?

Pokud se jedná o dílo, které neznám, nejprve hledám nahrávku, abych si urychlil cestu poznání a udělal si celkovou představu. Poté si některé úseky zahraji na klavír, jiné zase na housle, abych zjistil, jak se to bude hráčům hrát, případně udělal korekce ve smyčích a artikulaci. Pak nastává období, kdy do partitury pouze v tichosti hledím, představuji si, jak to asi bude znít, a čekám, co mě napadne. V této etapě studia, kdy člověk není ovlivněn nahrávkami, se děje úžasná věc, že partitura a její hlasy začínají "promlouvat" a pomyslný orchestr v mé hlavě začne vytvářet vlastní interpretaci. Jsou dny, kdy do not hledím a je ticho, i to se stává. Nakonec si rád poslechnu co nejvíce verzí a zajímá mě, jak jedno dílo může znít v různých koutech světa a jaké nápady různí dirigenti měli. Stává se také, že ne vše mám do detailu připraveno, protože čekám, jak určitý úsek bude znít naživo s konkrétním orchestrem. Tak přichází na řadu improvizace během zkoušky.

* V současné době máte angažmá v **Národním divadle moravskoslezském**, kde jste také nastudoval dvě barokní opery Tanec nevděčnic Claudia Monteverdiho a Dido a Aeneas Henryho Purcella. To je zajímavá kombinace.

Předloni se hledal operní titul, kde by se uplatnilo zejména operní studio **NDM**, neboli dětský sbor pod vedením Lenky Živocké, který letos slaví třicet let existence a je ve výborné formě. Volba padla právě na Purcellovu operu, kde je sbor hojně zastoupen. Aby večer nebyl příliš krátký, doplnil se Monteverdiho ranou jednoaktovkou. Celá produkce vznikla ve spolupráci s Fakultou umění **Ostravské** univerzity, a tak jsme se studenty zpěvu cvičili a zabývali se rétorickými figurami, ornamentikou a stylem náležejícím každé této operě. Také členy komorního orchestru byli instrumentalisté z fakulty, kteří se například museli vypořádat s technikou barokního smyčce. Pro všechny to byla zajímavá exkurze do hudebního žánru, který se v **divadle** už běžně nehraje. Myslím, že nám všem to hodně dalo.

* V loňském roce jste se stal laureátem prestižní britské soutěže Donatella Flick Conducting Competition. Probojovat se v obrovské mezinárodní konkurenci mezi tři nejlepší a ve finále dirigovat Londýnský symfonický orchestr, to musel být skvělý pocit! Co mu předcházelo?

Investice do soutěží se určitě vyplatila. Bylo neuvěřitelné se na Donatellu Flick už vůbec dostat, a když proběhlo vyhlášení tří postupujících do finále, myslel jsem, že špatně rozumím, a zašel jsem za předsedou poroty ujistit se, jestli je to opravdu mé jméno, koho četl. Na zážitek stát před takovým orchestrem nikdy nezapomenu a velmi často na ty intenzivní, ale hudebně naprosto skvostné dny v Londýně vzpomínám. Předcházela tomu pečlivá příprava, kdy jsem tři týdny před prvním kolem studoval dlouho do noci velké množství partitur především pro první a druhé kolo. S třetím kolem jsem vůbec nepočítal, proto jsem repertoár na finále neměl úplně detailně připravený. Umíte si asi představit, jak vypadala noc po vyhlášení postupujících do třetího kola, kdy jsme ráno museli zkoušet Wagnera, Berlioze a Griega a večer nás čekal koncert, vysílaný živě do světa! Byl to stres, ale stálo to za to! Společně s následující soutěží v Debrecínu, považuji tyto dvě události za důležitý zlom na mé současné hudební cestě.

* Vypadá to, že na dobré cestě už delší dobu jste. Další vaší "zastávkou" je mezinárodní hudební festival Pražské jaro, kde vás čeká dirigentský debut. Sám jste ho nazval příznačně "Toulky Evropou". Kudy posluchače provedete?

Pozvání na letošní ročník našeho předního festivalu je velkou ctí, ale i závazkem. Každá skladba večera bude ukázkou národní hudby své doby. Koncert zahájí malebná předehra ke hře Sen noci svatojánské z pera německého skladatele Felixe Mendelssohna-Bartholdyho, který tuto předehru zkomponoval v pouhých sedmácti letech. Nádherně v ní dokázal znázornit hravost čarovného lesa, elfů, náladu a atmosféru celého příběhu včetně hekání osla. Druhou zastávkou bude Polsko okolo roku 1983, kdy Krzysztof Penderecki dokončil svůj tklivý violový koncert, který už spadá do jeho třetí kompoziční fáze umírněnosti v experimentech a návratu ke klasické notaci a struktuře. Sólistou bude fenomenální francouzský violista a vítěz loňského ročníku Pražského jara Sao Soulez Larivière. Po pauze se přesuneme na sever do Norska, z díla Edvarda Hagerupa Griega Peer Gynt zazní druhá suite se známou Solvejžinou písní. Závěr koncertu strávíme pomyslně v Maďarsku s pikantním dílem Tance z Galanty Zoltána Kodályho. Kodály byl vášnivým sběratelem lidových písní a folkloru, což se odráží ve většině jeho kompozic. Vychutnáme si nádech verbuňku a virtuózní zpracování čardáše, kde se interpreti mohou ukázat v tom nejlepším světle. Nepřízeň počasí může přijít samozřejmě kdykoliv a nečekaně, ale doufám, že všichni budeme v tvůrčí konstelaci a společně s orchestrem Prague Philharmonia odevzdáme sobě i publiku to nejlepší, co bude v našich silách.

TEXT Milan Bátor

foto Jan Zavadil

foto Alexander Trizuljak

Jiří Habart

Investice do soutěží se vyplatí

Na svůj pražskojarní debut 21. května se chystá dirigent Jiří Habart. Dirigoval již zvukové světové i domácí orchestry, v současnosti působí v Národním divadle moravskoslezském. A vedle taktovky bere do rukou i housle.

TEXT Milan Bátor

Na housle jste údajně začal hrát až ve dvanácti letech. Není to pozdě?

Odjakživa jsem k muzice velmi tíhnul, ale jelikož nepocházím z hudební rodiny, tak mi nikdo nechtěl věřit, že vásen pro housle je vážná věc. Nejprve jsem si sehnal starý nástroj od sousedů a učil se sám, poté mě učila jedna moje známá a tak to šlo dále, až mi doma řekli, tak si na tu „zkušku“ běž. A protože jsem byl v šesté třídě a nic kromě hudby mě ne bavilo a upřímně ani moc nešlo, věděl jsem, že musím urychleně ona houslová léta dohnat. Cvičil jsem dobrovolně několik hodin denně a podařilo se mi nejen dostat na konzervatoř do Kroměříže, ale umístit se i v celostátním kole soutěže základních uměleckých škol. Kroměřížská konzervatoř je úžasná škola v nádherném městě a jsem velmi rád za ta léta dospívání strávená zrovna tam.

Na konzervatoři jste studoval hru na housle, nebo dirigování? Kdy přišel ten zlom, že se z houslisty Jiřího Habarta stal dirigent?

Vystudoval jsem klasické housle u vynikajícího pedagoga Karla Janečka, vnuka zakladatele legendární továrny na motocykly JAWA. Patřil jsem k jeho posledním absolventům a dal mi nejen skvělou výbavu houslové techniky, kterou zdědil od svého pedagoga Josefa Muziky a ten zase přímo od Otakara Ševčíka, ale i životní moudra, rady a úžasně vzpomínky. Byl mi velmi drahý a dodnes na něj s láskou a úctou vzpomínám. Když jsem se mu před maturitou zmínil, že mě to táhne spíše k dirigování, čekal jsem, že zbrunatí hněvem. Ale on mě naopak podpořil, ihned zvedl telefon a zavolal svému příteli, dirigentu Radomilu Eliškoví. A jak bylo jeho zvukem, vzápětí mi nakázal: „Musíš toho kluka naučit dirigovat!“ Tak jsem se vydal do Prahy na hodinu. S dirigováním jsem si

Ještě před vystoupením na festivalu Janáček Brno jsem měl možnost nastudovat inscenaci *Impresario v koncích* od Domenica Cimarosy. Byla to ohromná legrace a velmi vydařená inscenace po všech stránkách. Dále jsme s režisérem Markem Mokošem spolupracovali na Gluckově opeře *Orfeus a Eurydika*. Obě starší opery mě velmi naplňovaly a práce nad nimi byla obohacující a mnohemu mě naučila. Nicméně mé pouto k opeře se zrodilo už dávno předtím souběžně s hrou na housle a komorní opera JAMU byla ideální příležitostí, jak se rozvíjet v tomto žánru. Rád také vzpomínám na bakalářský absolventský koncert s Filharmonii Brno, díky němuž jsem byl

foto © Jan Závadil

potom pohrával v soukromých lekcích, protože na konzervatoři se tento obor nevyučoval. To, že se tomuto řemeslu chci věnovat, jsem cítil už mnohem dříve, ale chtěl jsem poctivě dodělat housle. Dnes jsem tomu rád, dodnes z nich čerpám a občas si na ně zahrám.

Další léta jste strávil na Janáčkově akademii múzických umění v Brně pod vedením dirigentů Jakuba Kleckera, Tomáše Hanuse a sbormistryně Blanky Juhaňákové. Inspiroval vás někdo výrazněji?

I když jsem ze začátku zvažoval, jestli jít na HAMU do Prahy, nakonec jsem se rozhodl přihlásit do Brna a nelituji toho! Měl jsem obrovské štěstí na pedagogy. Po přijetí jsem se dozvěděl, že hlavní obor budu studovat pod vedením zkušeného dirigenta Jakuba Kleckera, a tak jsem se stal jeho prvním absolventem. Od něj jsem načerpal poctivé řemeslo, manuální techniku a zejména zkušenosti, jak se vypořádat s operou. Sbormistrovství na JAMU tehdy začala nově vyučovat paní profesorka Blanka Juhaňáková a to člověku opět otevřelo jiné obzory:

Ostravské univerzity, a tak jsme se studenty zpěvu cvičili a zabývali se rétorickými figurami, ornamentikou a stylem náležejícím každé této opeře. Také členy komorního orchestru byli instrumentalisté z fakulty, kteří se například museli vypořádat s technikou barokního smyčce. Pro všechny to byla zajímavá exkurze do hudebního žánru, který se v divadle už běžně nehraje. Myslím, že nám všem to hodně dalo.

V loňském roce jste se stal laureátem prestižní britské soutěže Donatella Flick Conducting Competition. Probojovat se v obrovské mezinárodní konkurenci mezi tři nejlepší a ve

vnímání pěvecké linky a její speciality, práce levé výrazové ruky... Do třetice jsem si v magisterském studiu zažádal o možnost být také studentem dirigenta Tomáše Hanuse, který se sice v Brně vyskytoval minimálně, ale když přijel, vždy si na mě našel čas nebo jsem za ním letěl do Cardiffu. Tomáš Hanus se mi snažil otevřít obzor vnímání dirigování tak, jak se očekává v zahraničí. Uměl popsat přesně, v čem mám nedostatky, kde je potřeba se uvolnit, co gestem sdělit a jak to ukázat. Každá z těchto osobností mi dala něco jiného, jsem jim vděčný a rád na ně vzpomínám. Za důležitou součást studia považuji také možnost pracovat v komorní opeře JAMU, kde jsme všichni získali první zkušenosti, jak to v opeře chodí, a dnes to považuji za to nejceněnější, co jsem na škole zažil.

V Brně jste realizoval své první zajímavé operní projekty spojené s komorní operou JAMU a festivalem Janáček Brno 2018. Někde tady se zrodilo vaše pouto k opeře. Které zkušenosti z té doby považujete pro svůj další umělecký vývoj za podnětné a směřovací?

Vypadá to, že na dobré cestě už delší dobu jste. Další vaší „zastávkou“ je mezinárodní hudební festival Pražské jaro, kde vás čeká dirigentský debut. Sám jste ho nazval příznačně „Toulky Evropou“. Kudy posluchače provedete?

Pozvání na letošní ročník našeho předního festivalu je velkou ctí, ale i závazkem. Každá skladba večera bude ukázkou národní hudby své doby. Koncert zahájí malebná předehra ke hře *Sen noci svatojánské* z pera německého skladatele Felixe Mendelssohna-Bartholdyho, který tuto předehru zkomponoval v pouhých sedmnácti letech. Nádherně v ní dokázal znázornit hravost čarovné-

zván v nadcházejících sezonách filharmonie ke spolupráci. Tento koncert tedy považují za pomyslný malý mezník.

Obraťme pozornost k dirigentské technice. Dostanete partituru, kterou jste v životě neviděl. Jak začínáte a co musí proběhnout, než se postavíte před orchestr s jasnou vizí?

Pokud se jedná o dílo, které neznám, nejprve hledám nahrávku, abych si urychlil cestu poznání a udělal si celkovou představu. Poté si některé úseky zahraji na klavír, jiné zase na housle, abych zjistil, jak se to bude hráčům hrát, případně udělal korekce ve smyčcích a artikulaci. Pak nastává období, kdy do partitury pouze v tichosti hledím, představuji si, jak to asi bude znít, a čekám, co mě napadne. V této etapě studia, kdy člověk není ovlivněn nahrávkami, se děje úžasná věc, že partitura a její hlasy začínají „promlouvat“ a pomyslný orchestr v mé hlavě začne vytvářet vlastní interpretaci. Jsou dny, kdy do not hledím a je ticho, i to se stává. Nakonec si rád poslechnu co nejvíce verzí a zajímá mě, jak jedno dílo může znít v různých koutech světa a jaké nápady různí dirigenti měli. Stává se také, že ne vše mám do detailu připraveno, protože čekám, jak určitý úsek bude znít naživo s konkrétním orchestrem. Tak přichází na řadu improvizace během zkoušky.

V současné době máte angažmá v Národním divadle moravskoslezském, kde jste také nastudoval dvě barokní opery *Janec nevědčnic* Claudia Monteverdiho a *Dido a Aeneas* Henryho Purcella. To je zajímavá kombinace.

Předloni se hledal operní titul, kde by se uplatnilo zejména operní studio NDM, neboli dětský sbor pod vedením Lenky Živočkové, který letos slaví třicet let existence a je ve výborné formě. Volba padla právě na Purcellovu operu, kde je sbor hojně zastoupen. Aby večer nebyl příliš krátký, doplnil se Monteverdiho ranou jednoaktovkou. Celá produkce vznikla ve spolupráci s Fakultou umění

finále dirigovat Londýnský symfonický orchestr, to musel být skvělý pocit! Co mu předcházelo?

Investice do soutěží se určitě vyplatila. Bylo neuvěřitelné se na Donatellu Flick už vůbec dostat, a když proběhlo vyhlášení tří postupujících do finále, myslím, že špatně rozumím, a zašel jsem za předsedou poroty ujistit se, jestli je to opravdu mé jméno, koho četl. Na zážitek stát před takovým orchestrem nikdy nezapomenu a velmi často na ty intenzivní, ale hudebně naprosto skvostné dny v Londýně vzpomínám. Předcházela tomu pečlivá příprava, kdy jsem tři týdny před prvním kolem studoval dlouho do noci velké množství partitur především pro první a druhé kolo. S třetím kolem jsem vůbec nepočítal, proto jsem repertoár na finále neměl úplně detailně připravený. Umíte si asi představit, jak vypadala noc po vyhlášení postupujících do třetího kola, kdy jsme ráno museli zkoušet Wagnera, Berlioze a Griega a večer nás čekal koncert, vyslaný živě do světa! Byl to stres, ale stálo to za to! Společně s následující soutěží v Debrecínu, považují tyto dvě události za důležité zlom na mé současné hudební cestě.

ho lesa, elfů, náladu a atmosféru celého příběhu včetně hekání osla. Druhou zastávkou bude Polsko okolo roku 1983, kdy Krzysztof Penderecki dokončil svůj tklivý violový koncert, který už spadá do jeho třetí kompoziční fáze umírněnosti v experimentech a návratu ke klasické notaci a struktuře. Sólistou bude fenomenální francouzský violista a vítěz loňského ročníku Pražského jara Sào Soulez Larivière. Po pauze se přesuneme na sever do Norska, z díla Edvarda Hagerupa Griega *Peer Gynt* zazní druhá suite se známou *Solvejžinou písní*. Závěr koncertu strávíme pomyslně v Maďarsku s pikantním dílem *Tance z Galanty* Zoltána Kodályho. Kodály byl vášnivým sběratelem lidových písní a folkloru, což se odráží ve většině jeho kompozic. Vychutnáme si nádech verbuňku a virtuózní zpracování čardáše, kde se interpreti mohou ukázat v tom nejlepším světle. Nepřízeň počasí může přijít samozřejmě kdykoliv a nečekaně, ale doufám, že všichni budeme v tvůrčí konstelaci a společně s orchestrem Prague Philharmonia odevzdáme sobě i publiku to nejlepší, co bude v našich silách. ■

foto © Alexander Trizuljak

« zpět na začátek